

DECIZIE

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadî
Oleg Sternioală, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către reprezentantul Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată, avocatul Vitalie Nagacevski, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății comerciale „Omprico-Invest” societate cu răspundere limitată împotriva Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei și la cererea reconvențională a Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată împotriva Societății comerciale „Omprico-Invest” societate cu răspundere limitată cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare și încasarea sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea comercială „Omprico-Invest” societate cu răspundere limitată, au fost casate hotărârea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 11 noiembrie 2013 și încheierea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 29 ianuarie 2014 și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale,

c o n s t a t ă :

La data de 26 iunie 2013, SC „Omprico-Invest” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Glorinal-Grup” SRL cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 31 decembrie 2009, a încheiat cu ÎM „Glorinal-Grup” SRL contractul de vânzare-cumpărare a băuturilor alcoolice nr. 03/09, conform căruia SC „Omprico-Invest” SRL, în calitate de vânzător s-a obligat să producă și să înstrăineze, iar ÎM „Glorinal-Grup” SRL, în calitate de cumpărător s-a obligat să primească și să achite băutura alcoolică în asortiment.

Menționează că, contractul de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 a fost încheiat pe un termen de 3 ani, adică pînă la data de 31 decembrie 2012.

Susține că, conform prevederilor pct. 1.3 din contractul enunțat, SC „Omprico-Invest” SRL a oferit ÎM „Glorinal-Grup” SRL dreptul exclusiv de a distribui și comercializa angro sau cu ridicata băutura alcoolică pe teritoriul Republicii Moldova.

Afirmă că, pe perioada valabilității contractului, pârâta nu era în drept să ofere altor companii drepturi exclusive de promovare și comercializare a băuturilor alcoolice produse de ea.

Relevă că, luând în considerare acest fapt și în scopul reglementării obligațiilor reciproce ce țin de oferirea dreptului exclusiv de distribuție și comercializare a băuturilor alcoolice, în pct. 8.4-8.8 din contractul enunțat a fost stipulat că, ÎM „Glorinal-Grup” SRL se obligă să comercializeze lunar cel puțin 24000 de sticle de băutură alcoolică produse de pârâtă, însă în cazul în care ultima va comercializa mai mult de 24000 sticle, SRL „Omprico-Invest” îi va achita un bonus în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă comercializată suplimentar, iar în cazul în care ÎM „Glorinal-Grup” SRL va comercializa mai puțin de 24000 de sticle, ultima va achita SRL „Omprico-Invest” o penalitate în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă necomercializată pînă la limita de 24000 sticle.

Mai relevă că, aceste bonusuri și penalități se achită de către părți la expirarea termenului valabilității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009.

Invocă că, pârâta nu și-a onorat obligațiunile enunțate.

Menționează că, în perioada valabilității contractului de vânzare-cumpărare nr.03/09 din 31 decembrie 2009, ÎM „Glorinal-Grup” SRL urma să procure de la SRL „Omprico-Invest” și, ulterior, să comercializeze 864000 sticle de băutură alcoolică, însă ÎM „Glorinal-Grup” SRL a comercializat doar 11562 sticle de băutură alcoolică.

Consideră că, ÎM „Glorinal-Grup” SRL, conform pct. 8.7 din contractul enunțat, urmează să achite SRL „Omprico-Invest” penalitatea pentru necomercializare a 852438 sticle de băutură alcoolică, ce constituie suma de 6819504 lei, precum și dobânda de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2013 – 28 aprilie 2013 în mărime de 297629,04 lei și pentru perioada 29 aprilie 2013 – 25 iunie 2013 în sumă de 135455,9 lei.

Solicită încasarea de la pârâtă a datoriei în sumă de 7252588,94 lei și a cheltuielilor de judecată.

La data de 25 septembrie 2013, ÎM „Glorinal-Grup” SRL a depus cerere reconvențională împotriva SC „Omprico-Invest” SRL cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 și încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reconvenționale pârâta a indicat că, la data de 31 decembrie 2009, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 03/09, pe care îl consideră nul.

Menționează că, contractul enunțat a fost semnat de către o persoană neîmputernicită de a semna acte juridice din numele ÎM „Glorinal-Grup” SRL.

Susține că, în conținutul contractului a fost indicată în calitate de cumpărător ÎM „Glorinal-Grup” SRL în persoana directorului general, A.Fudulachi, iar a fost semnat de către o altă persoană și, anume, de către Tatiana

Mațiușcaia, care a acționat în baza procurii nr. 3 din 01 ianuarie 2008, însă această procură nu-i conferă acesteia împuterniciri de a semna acest tip de contract și cu astfel de clauze.

Afirmă că, în cadrul ședinței de judecată, reclamanta a prezentat un exemplar al contractului de vânzare-cumpărare enunțat nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, care este semnat pe toate paginile de către directorul SRL „Omprico-Invest” și Tatiana Mațiușcaia, pe când exemplarul, pe care îl posedă pârâta, nu este identic cu cel prezentat de către reclamantă, fiind semnat doar pe ultima pagină la rubrica „Adrese juridice și semnăturile părților”.

Relevă că, nu este identic nici conținutul contractului prezentat de către pârâtă cu cel pe care îl posedă pârâta, fiind modificat pct. 8 din contract.

Mai relevă că, prevederile contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 cu privire la condițiile de exclusivitate, inclusiv penalitățile și bonusurile, niciodată nu au fost negociate de părțile contractante și reprezintă o prevedere falsă, prevăzută doar în exemplarul contractului, ce aparține vânzătorului și este lipsă în exemplarul deținut de cumpărător.

Consideră că, prevederile cu privire la condițiile de exclusivitate, inclusiv penalitățile și bonusurile au fost incluse în contract în rezultatul comportamentului dolosiv al administratorului SC „Omprico-Invest” SRL și al reprezentantului ÎM „Glorinal-Grup” SRL, Tatiana Mațiușcaia, or, ultima a fost împuternicită să semneze prelungirea contractului existent cu SC „Omprico-Invest” SRL și nu să modifice ori să prevadă noi clauze contractuale.

Susține că, pe parcursul anilor precedenți, ÎM „Glorinal-Grup” SRL a procurat de la SRL „Omprico-Invest” băuturi alcoolice în cantități mai mici decât cele incluse în contractul enunțat, care au fost înstrăinate cu dificultate, fapt ce face imposibilă acceptarea clauzelor contestate.

Solicită declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, încheiat între ea și reclamantă și încasarea de la reclamantă a datoriei în sumă de 1521537,38 lei, sumă achitată în calitate de avans pentru produsele, ce urmau a fi procurate ulterior de la reclamantă.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 11 noiembrie 2013 a fost respinsă acțiunea inițială ca neîntemeiată. A fost admisă parțial acțiunea reconvențională. Au fost declarate nule prevederile pct. pct. 8.4.-8.8. din contractul de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, încheiat între SRL „Omprico-Invest” și ÎM „Glorinal-Grup” SRL. Au fost încasate de la SRL „Omprico-Invest” în beneficiul ÎM „Glorinal-Grup” SRL datoria în sumă de 936556,90 lei și cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 10000 lei. În rest acțiunea reconvențională a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost încasată de la SRL „Omprico-Invest” în beneficiul statului taxa de stat neachitată în mărime de 10000 lei pentru pretențiile respinse. A fost anulată încheierea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 02 iulie 2013 privind aplicarea sechestrului asupra bunurilor mobile și imobile ale ÎM „Glorinal-Grup” SRL în limita pretențiilor în sumă de 7252588,94 lei și a fost aplicat sechestrul asupra bunurilor mobile și imobile ale SRL „Omprico-Invest” în valoarea pretențiilor admise în sumă de 936556,90 lei.

Prin încheierea Judecătoreiei Rîșcani municipiul Chișinău din 29 ianuarie 2014 a fost corectată eroarea de calcul evidentă admisă la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe din 11 noiembrie 2013, prin înlocuirea în dispozitivul hotărârii a sintagmei „datoria în sumă de 936556,90 lei” cu sintagma „datoria în sumă de 938000 lei”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2014 a fost respins apelul declarat de către SC „Omprico-Invest” SRL și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 octombrie 2014 a fost admis recursul declarat de către administratorul SC „Omprico-Invest” SRL, Andrei Socolov, casată decizia instanței de apel și restituită pricina spre rejudecare în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 a fost admis apelul declarat de către SC „Omprico-Invest” SRL, au fost casate hotărârea și încheierea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea inițială a fost admisă și a fost încasată de la ÎM „Glorinal-Grup” SRL în beneficiul SRL „Omprico-Invest” penalitatea în sumă de 6819504 lei, dobânda de întârziere în sumă de 433084,94 lei și taxa de stat în sumă de 92500 lei, iar în total suma de 7345088,94 lei. A fost respinsă acțiunea reconvențională.

La data 22 iulie 2016 și 06 septembrie 2016, reprezentantul ÎM „Glorinal-Grup” SRL, avocatul Vitalie Nagacevski a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, cu încasarea taxei de stat.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, deoarece instanța de apel a apreciat arbitrar probele, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Menționează că, instanța de apel a reținut că, dispozițiile ambelor contracte (și ale celui deținut de către recurentă, și ale celui deținut de către intimată) sunt aplicabile speței, însă la baza admiterii acțiunii intimei, instanța de apel a pus exemplarul contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, prezentat de către ultima, respingând exemplarul contractului prezentat de către recurentă.

Susține că, instanța de apel a apreciat arbitrar probele, deoarece nu a fost motivată în nici un fel respingerea exemplarului contractului prezentat de către recurentă.

Afirmă că, instanța de apel a concluzionat că, în speță este inaplicabil art.612 din Codul civil pe motiv că, intimata nu dispunea de posibilitatea de a preîntâmpina sau a diminua prejudiciul anticipat prin clauza penală, fapt pretins necombătut de recurentă.

Relevă că, această concluzie nu corespunde adevărului, or, reprezentantul recurenteii a susținut în cadrul ședinței de judecată a primei instanțe faptul că, intimata, pe parcursul a 3,5 ani, timp în care recurenta nu a executat prevederile contractului în redacția deținută de către intimată, nu a prezentat nici un fel de pretenții sau revendicări privind neexecutarea contractului și, pe cale de

consecință, penalitatea urmează a fi exclusă în baza art. 624 alin. (5) din Codul civil.

Mai relevă că, instanța de apel a concluzionat că, contractul din 01 decembrie 2007, încheiat între părți, a fost semnat de către Tatiana Mațiușcaia, fapt care confirmă anumite situații juridice, însă această constatare este una arbitrară, deoarece nu corespunde realității, or, contractul enunțat a fost semnat de către A. Fudulachi.

Invocă că, erorile comise de către instanța de apel au dus la încălcarea dreptului recurenteii la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 05 octombrie 2016 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel în partea încasării dobânzii de întârziere și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la respingerea pretenției din acțiunea inițială cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 01 decembrie 2007, între SRL „Omprico-Invest”, în calitate de vânzător și ÎM „Glorinal-Grup” SRL, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a băuturilor alcoolice nr. 01/12, prin care vânzătorul s-a obligat să producă și să livreze, iar cumpărătorul s-a obligat să primească și să achite băutura alcoolică în asortiment, termenul contractului expirând la data de 31 decembrie 2008.

La data de 12 ianuarie 2009, între SRL „Omprico-Invest”, în calitate de vânzător și ÎM „Glorinal-Grup” SRL, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a băuturilor alcoolice nr. 201/1, prin care vânzătorul s-a obligat să producă și să livreze, iar cumpărătorul s-a obligat să primească și să achite băutura alcoolică în asortiment, termenul contractului expirând la data de 31 decembrie 2009.

De asemenea, la data de 31 decembrie 2009, între SRL „Omprico-Invest”, în calitate de vânzător și ÎM „Glorinal-Grup” SRL, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a băuturilor alcoolice nr. 201/1, prin care vânzătorul s-a obligat să producă și să vândă, iar cumpărătorul s-a obligat să primească și să achite băutura alcoolică în asortiment, termenul contractului expirând la data de 31 decembrie 2012.

Conform pct. pct. 8.4-8.8 din contractul enunțat, ÎM „Glorinal-Grup” SRL s-a obligat să comercializeze lunar pe teritoriul Republicii Moldova cel puțin

24000 de sticle de băutură alcoolică produse de către SRL „Ompricp-Invest”. În cazul în care ÎM „Glorinal-Grup” va comercializa lunar mai mult de 24000 sticle, SRL „Omprico-Invest” s-a obligat să-i achite un bonus în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă comercializată suplimentar, iar în cazul în care ÎM „Glorinal-Grup” SRL va comercializa mai puțin de 24000 de sticle, ultima s-a obligat să achite SRL „Omprico-Invest” o penalitate în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă necomercializată pînă la limita de 24000 sticle. Achitarea de către vânzător a bonusului cumpărătorului, precum și achitarea de către cumpărător a penalității vânzătorului se va efectua la expirarea termenului valabilității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, adică după 31 decembrie 2012.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, SRL „Omprico-Invesr” a solicitat încasarea de la ÎM „Glorinal-Grup” SRL a penalității în sumă de 6819504 lei și a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2013 – 28 aprilie 2013 în mărime de 297629,04 lei și pentru perioada 29 aprilie 2013 – 25 iunie 2013 în sumă de 135455,9 lei, invocând că, ultima nu și-a onorat obligațiunile enunțate, deoarece în perioada valabilității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, aceasta urma să procure de la SRL „Omprico-Invest” și, ulterior, să comercializeze 864000 sticle de băutură alcoolică, însă a comercializat doar 11562 sticle de băutură alcoolică.

La rândul său, ÎM „Glorinal-Grup” SRL, înaintând prezenta cerere reconvențională, a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, încheiat între SRL „Omprico-Invest” și ÎM „Glorinal-Grup” SRL și încasarea de la SRL „Omprico-Invest” a datoriei în sumă de 1521537,38 lei, sumă achitată în calitate de avans pentru produsele, ce urmau a fi procurate ulterior de la ultima, invocând că, contractul enunțat a fost semnat de către o persoană neîmputernicită de a semna acte juridice din numele ÎM „Glorinal-Grup” SRL.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicei acțiunii inițiale și temeiniciei parțiale a acțiunii reconvenționale, declarând nule prevederile pct. pct. 8.4.-8.8. din contractul de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, încheiat între SRL „Omprico-Invest” și ÎM „Glorinal-Grup” SRL și încasând de la SRL „Omprico-Invest” în beneficiul ÎM „Glorinal-Grup” SRL datoria în sumă de 936556,90 lei și cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 10000 lei, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către SRL „Omprico-Invest”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea inițială, încasând de la ÎM „Glorinal-Grup” SRL în beneficiul SRL „Omprico-Invest” penalitatea în sumă de 6819504 lei, dobânda de întârziere în sumă de 433084,94 lei și taxa de stat în sumă de 92500 lei, iar în total suma de 7345088,94 lei și a respins acțiunea reconvențională.

Din materialele dosarului rezultă că, la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 între SRL „Omprico-Invest” și ÎM „Glorinal-Grup” SRL, Tatiana Mațiușcaia deținea procura nr. 3 din 01

ianuarie 2008, întocmită de către ÎM „Glorinal-Grup” SRL, prin care întreprinderea i-a acordat acesteia dreptul de a negocia și încheia acte juridice, ce vizează activitatea gospodărească a întreprinderii.

Conform art. 242 alin. (1)-(4) din Codul civil, un act juridic poate fi încheiat personal sau prin reprezentant. Împuternicirile reprezentantului rezultă din lege, din act juridic sau din împrejurările în care acționează.

Actul juridic încheiat de o persoană (reprezentant) în numele unei alte persoane (reprezentat) în limitele împuternicirilor dă naștere, modifică sau stinge drepturile și obligațiile civile ale reprezentatului.

Dacă actul juridic este încheiat în numele unei alte persoane, părții cu care a contractat reprezentantul nu i se poate opune o lipsă a împuternicirilor dacă reprezentatul a creat astfel de împrejurări în virtutea cărora această parte presupunea cu bună-credință existența unor asemenea împuterniciri.

Dacă la încheierea unui act juridic reprezentantul nu prezintă împuternicirile sale, actul produce efecte nemijlocit pentru persoana reprezentată doar în cazul în care cealaltă parte trebuia, pornind de la împrejurările în care s-a încheiat actul, să presupună existența reprezentării. Aceeași regulă se aplică și atunci când pentru cealaltă parte persoana contractantului nu are importanță.

Conform art. 249 alin. (1) din Codul civil, dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi confirmat atât expres, cât și prin acțiuni concludente.

Conform art. 252 alin. (1) din Codul civil, procura este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți.

Astfel, având în vedere că, obiectul contractului de vânzare-cumpărare nr.03/09 din 31 decembrie 2009 era procurarea băuturilor alcoolice în asortiment, actul juridic în litigiu nu viza activitatea gospodărească a recurentei și a fost semnat de către Tatiana Mațiușcaia în baza limitelor de împuternicire oferite prin procura nr. 3 din 01 ianuarie 2008, valabilă până la data de 31 decembrie 2010.

La caz, însă, se reține că, actele cauzei denotă faptul că, în perioada valabilității contractului de vânzare-cumpărare enunțat, ÎM „Glorinal-Grup” SRL a comercializat 11562 sticle de băuturi alcoolice, fapt ce reprezintă acțiuni concludente cu privire la confirmarea actului juridic.

Mai mult ca atât, actele cauzei denotă faptul că, Tatiana Mațiușcaia a semnat din numele ÎM „Glorinal-Grup” SRL contractele de vânzare-cumpărare a băuturilor alcoolice nr. 201/1 din 01 decembrie 2007 și nr. 201/1 din 12 ianuarie 2009, executarea cărora nu a fost contestată.

Totodată, valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 este confirmată chiar de către recurentă prin invocarea dispozițiilor art. 231 din Codul civil ca temei de nulitate a contractului contestat, care la alin. (1) și (2) prevede că, actul juridic încheiat în urma înțelegerii dolosive dintre reprezentantul unei părți și cealaltă parte poate fi declarat nul de instanța de judecată. Cererea de anulare, în cazul prevăzut la alin. (1), poate fi depusă în

termen de un an de la data la care cel interesat a aflat sau trebuia să afle despre încheierea actului juridic.

La caz, se reține că, din norma de drept enunțată rezultă că, aceasta este aplicabilă doar în cazul existenței unei înțelegeri dolosive a reprezentantului la încheierea actului juridic, astfel încât invocarea acestei norme denotă recunoașterea indirectă de către recurentă a faptului că, Tatiana Mațiușcaia, la încheierea tranzacției litigioase, a acționat în calitate de reprezentant.

Totodată, înțelegerea dolosivă dintre reprezentantul unei părți și cealaltă parte presupune săvârșirea de către reprezentant în mod intenționat, cu rea-voință a unor acțiuni, ce contravin voinței reprezentatului.

Prin urmare, prin prisma art. 118 alin. (1) CPC, partea care invocă temeiul nominalizat de nulitate are sarcina de a proba existența unei înțelegeri dolosive între partea contractantă și reprezentantul celeilalte părți, or, neglijența reprezentantului și încheierea actului juridic în condiții pretins nefavorabile pentru reprezentat, la fel ca și depășirea împuternicirilor date de reprezentat nu cad sub incidența prezentului articol.

La materialele cauzei lipsesc probe admisibile și concludente, ce ar confirma că între SRL „Omprico-Invest” și Tatiana Mațiușcaia ar fi existat vreo înțelegere dolosivă la încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, presupunerile invocate de către recurentă referitoare la pretinsul caracter nefavorabil al clauzelor contractului și existența a două contracte cu conținut parțial diferit nu dovedește existența unei astfel de înțelegeri.

La materialele cauzei se regăsesc două copii certificate ale contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, cu conținut diferit a punctelor 8.4-8.7.

Astfel, exemplarul prezentat de către SRL „Omprico-Invest” prevede obligația recurente de a comercializa băuturi alcoolice în număr de 24 000 sticle lunar, clauza penală în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă în situația în care nu va fi realizat numărul de sticle prevăzut și bonusul oferit de către SRL „Omprico-Invest” în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă, în cazul în care se va depăși numărul de 24 000 de sticle realizate, precum și faptul că atât bonusurile, cât și penalitățile vor fi considerate scadente la data încetării contractului de vânzare-cumpărare din 31 decembrie 2009 și, anume, la data de 31 decembrie 2012, contractul fiind încheiat pe un termen de 3 ani.

În copia contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, prezentată de către ÎM „Glorinal-Grup” SRL, obligațiile menționate nu se regăsesc.

Invocarea de către recurentă a faptului precum că, Tatiana Mațiușcaia a modificat unilateral și fără împuterniciri condițiile contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, nu poate fi reținută, deoarece la materialele cauzei nu se regăsește vreun acord adițional, care ar interveni în textul inițial al contractului, legalitatea căruia ar putea fi examinată, or, conform art. 668 alin. (3) din Codul civil, contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților dacă legea nu prevede altfel.

Mai mult ca atât, conform copiei contractului de vânzare-cumpărare nr.03/09 din 31 decembrie 2009, prezentată de către intimată, pe fiecare filă a

acestui se regăsește semnătura administratorului SRL „Omprico-Invest”, Alexei Socolov și a reprezentantului ÎM „Glorinal-Grup” SRL, Tatiana Mațiușcaia, fapt ce impune concluzia că, modificări la contractul de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 nu au fost aduse.

La caz, se mai reține că, raportul de constatare tehnico-științifică nr. 727/15 din 11 mai 2015, întocmit de către Centrul Național de Expertize Judiciare, nu denotă faptul că, exemplarul contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 prezentat de către intimată este fals, ci doar faptul că, exemplarul contractului prezentat de către intimată nu prezintă semne de modificare.

Prin urmare, în lipsa unor probe pertinente și admisibile în temeiul art. 121 și 122 CPC, ce ar dovedi indubitabil faptul că, exemplarul contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 prezentat de către SRL „Omprico-Invest” ar fi fost modificat sau falsificat, se constată că, în speță nu există temeiuri pentru anularea acestuia, lipsa clauzelor pct. pct. 8.4-8.7 în exemplarul deținut de către ÎM „Glorinal-Grup” SRL neconstituind temei pentru constatarea nulității clauzelor existente în contractul deținut de SRL „Omprico-Invest”.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel temeinic și legal a respins pretenția recurente din acțiunea reconvențională cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 624 alin. (1) și (3) din Codul civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

Din materialele dosarului rezultă că, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009, în perioada de valabilitate a acestuia, ÎM „Glorinal Grup” SRL urma să procure de la SRL „Omprico-Invest” 864000 sticle de băuturi alcoolice, însă aceasta a cumpărat doar 11 562 sticle, diferența constituind 852 438 sticle neprocurate.

Conform pct. 8.7 din contractul de vânzare-cumpărare enunțat, în cazul în care ÎM „Glorinal-Grup” SRL va comercializa mai puțin de 24000 de sticle, ultima s-a obligat să achite SRL „Omprico-Invest” o penalitate în mărime de 8 lei pentru fiecare sticlă necomercializată pînă la limita de 24000 sticle.

Prin urmare, instanța de apel corect a constatat că, penalitatea contractuală constituie 6 819 504 lei, reieșind din formula: 852 438 sticle x 8 lei = 6 819 504

lei, sumă pe care apelanta urmează să o achite ca urmare a neexecutării obligațiilor asumate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, în cazul dat, este inaplicabil art. 268 lit.a) din Codul civil, ce instituie termenul de prescripție de 6 luni pentru încasarea penalității, deoarece conform pct. 8.8 din contractul de vânzare-cumpărare nr.03/09 din 31 decembrie 2009 prevede că, achitarea penalității devine scadentă la expirarea termenului contractului – 31 decembrie 2012.

Conform art. 272 alin. (2) din Codul civil, dacă legea prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia. În cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un termen suspensiv sau de o condiție suspensivă, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiției.

Conform art. 617 alin. (2) lit. a) din Codul civil, debitorul se consideră că este în întârziere în situația în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației.

Prin urmare, în temeiul normelor de drept enunțate, termenul de 6 luni instituit de art. 268 lit. a) din Codul civil începe a curge în cazul dat de la 31 decembrie 2012, astfel încât înaintarea de către intimată în instanță a pretenției cu privire la încasarea penalității la data de 26 iunie 2013 denotă că, această pretenție a fost depusă până la expirarea termenului de 6 luni de la data la care suma penalității a devenit scadentă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanța de apel corect a concluzionat că, prin clauza contractuală de la pct. 8.8 din contractul de vânzare-cumpărare enunțat s-a stabilit data la care suma penalității devine scadentă, termenul de până la această dată fiind suspensiv.

De asemenea, instanța de apel corect a concluzionat că, sunt inaplicabile speței prevederile art. 612 din Codul civil, deoarece această normă prevede că, dacă la nașterea prejudiciului sau a unei alte obligații de compensare a concurat vinovăția celui îndreptățit la despăgubire sau la compensare, existența și întinderea obligației de despăgubire sau de compensare depind de împrejurări și, în special, de măsura în care prejudiciul este cauzat de o parte sau de cealaltă parte. Dispoziția alin.(1) se aplică și atunci când vinovăția celui prejudiciat se restrânge la faptul că el a omis să preîntâmpine sau să diminueze prejudiciul.

În speță, însă, în cadrul realizării unui contract de vânzare-cumpărare, intimata, obligația de procurare a mărfii aparținând recurentei, nu dispunea de posibilitatea de a preîntâmpina sau a diminua prejudiciul anticipat prin clauza penală, fapt ce nu a fost combătut de recurentă, aceasta nemotivând în ce mod intimata dispunea de posibilitatea de a preîntâmpina sau diminua prejudiciul.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel temeinic și legal a admis pretenția intimitei din acțiunea inițială cu privire la încasarea penalității și a încasat de la ÎM „Glorinal-Grup” SRL în beneficiul SRL „Omprico-Invest” penalitatea în sumă de 6819504 lei.

Argumentul invocat de către reprezentantul recurenteii, avocatul Vitalie Nagacevski precum că, instanța de apel a apreciat arbitrar probele, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei nu poate fi reținut, deoarece instanța de apel a apreciat probele în corespundere cu exigențele art. 130 CPC.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel greșit a încasat de la ÎM „Glorinal-Grup” SRL în beneficiul SRL „Omprico-Invest” dobânda de întârziere în sumă de 433084,94 lei, deoarece ținând cont de prevederile art. 619 alin. (4) din Codul civil, întârzierea executării obligațiilor de către debitor presupune plata dobânzii de întârziere doar la suma ce constituie obligația însuși.

Prin urmare, instanța de recurs consideră necesar de a respinge pretenția intimitei din acțiunea inițială cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Din materialele dosarului rezultă că, ÎM „Glorinal-Grup” SRL și-a întemeiat pretenția din cererea reconvențională cu privire la încasarea datoriei în sumă de 1521537,38 lei pe ordinele de plată anexate la actele cauzei, prin care ÎM „Glorinal Grup” SRL a transferat SRL „Omprico-Invest” suma de 938000 lei (f.d.163-167, vol. I).

Conform acestor ordine de plată, la rubrica destinația plății este indicat plata pentru asistența financiară, contractul nr. 1 din 06 mai 2009.

Conform art. 586 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor, se stinge datoria pe care o indică debitorul în momentul efectuării plății.

În speță, se constată că, recurenta a indicat de sine stătător o altă destinație a plăților decât cea invocată de avans întru executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 03/09 din 31 decembrie 2009 pentru pretinsa procurare a bunurilor de la SRL „Omprico-Invest”.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel corect a concluzionat că, ÎM „Glorinal-Grup” SRL nu a prezentat până în prezent contractul nr. 1 din 06 mai 2009 pentru a dovedi că, suma totală de 938 000 lei este exigibilă și scadentă, astfel încât intimata nu a dovedit existența obligației SRL „Omprico-Invest” de a restitui suma enunțată și prin urmare, temeinic și legal a respins pretenția recurenteii din acțiunea reconvențională cu privire la încasarea sumei de 938 000 lei.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea încasării dobânzii de întârziere și de a emite în această parte o nouă hotărâre, prin care pretenția SRL „Omprico-Invest” împotriva ÎM „Glorinal-Grup” SRL cu privire la încasarea dobânzii de întârziere de respins, iar în rest de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către reprezentantul Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată, avocatul Vitalie Nagacevski.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății comerciale „Omprico-Invest” societate cu răspundere limitată împotriva Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei și la cererea reconvențională a Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată împotriva Societății comerciale „Omprico-Invest” societate cu răspundere limitată cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare și încasarea sumei în partea încasării dobânzii de întârziere și se emite în această parte o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge pretenția Societății comerciale „Omprico-Invest” societate cu răspundere limitată împotriva Întreprinderii mixte „Glorinal-Grup” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Mariana Pitic